

Відгук

офіційного опонента про дисертаційне дослідження Новик Ірини Михайлівни «Підготовка майбутніх учителів початкових класів до діагностичного супроводу розвитку пізнавальних інтересів молодших школярів», подане на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Актуальність теми дослідження Новик І.М. не викликає заперечень. Професійна діяльність сучасного вчителя початкової школи передбачає формування в учнів ключових і предметних компетентностей, системного мислення та позитивного ставлення до навчально-пізнавальної діяльності, врахування індивідуальних особливостей особистісного розвитку дітей. Саме тому в цьому контексті актуальним є підготовка майбутніх учителів початкових класів до діагностичного супроводу розвитку пізнавальних інтересів молодших школярів, який забезпечує оптимальні умови для їхнього навчання, виховання з урахуванням пізнавальних інтересів і потреб.

Аналіз дисертаційного дослідження дозволяє стверджувати про незаперечність його новизни для сучасного педагогічного загалу, оскільки *вперше* обґрунтовано педагогічні умови підготовки майбутніх учителів початкових класів до діагностичного супроводу розвитку пізнавальних інтересів молодших школярів, які охоплюють: формування позитивного ставлення у майбутніх фахівців початкової школи до діагностичного супроводу розвитку пізнавальних інтересів учнів; суб'єкт- суб'єктний підхід до підготовки майбутніх педагогів до діагностичного супроводу розвитку пізнавальних інтересів школярів; упровадження інтерактивних форм і методів у зміст підготовки майбутніх фахівців до діагностичного супроводу розвитку пізнавальних інтересів учнів; визначено структуру готовності майбутніх учителів початкових класів до діагностичного супроводу розвитку пізнавальних інтересів молодших школярів та критерії, показники й рівні її

сформованості; розроблено класифікацію методів діагностичного супроводу розвитку пізнавальних інтересів учнів на засадах гуманістичної спрямованості, дитиноцентризму й особистісно орієнтованого підходу; *уточнено* теоретичну сутність поняття «готовність майбутніх учителів початкових класів до діагностичного супроводу розвитку пізнавальних інтересів молодших школярів»; *удосконалено* навчальні програми підготовки майбутніх учителів початкової школи до діагностичної діяльності; *подальшого розвитку набуло* навчально-методичне забезпечення підготовки майбутніх фахівців до діагностичного супроводу розвитку пізнавальних інтересів учнів.

Поза сумнівом є і практичне значення дослідження здобувачки, оскільки містить всебічно розроблений навчально-методичний супровід досліджуваного процесу.

Дослідницький апарат, на наше переконання, визначено чітко і вмотивовано. Заслуговує на увагу логічно виправдана послідовність дисертаційної роботи, яка повною мірою відповідає меті та завданням дослідження.

Загалом підтримуємо викладений у *першому розділі* «Підготовка майбутніх учителів початкових класів до діагностичної діяльності як педагогічна проблема» ретроспективний аналіз означеної проблеми. Здійснений здобувачкою історичний екскурс, вивчення психолого-педагогічних джерел дозволило визначити функції, методи, прийоми і засоби педагогічної діагностики, її місце у структурі професійної діяльності, а також розкрити сутність, зміст, принципи (цілісності, поетапності, міждисциплінарності, безперервності, зв'язку теорії з практикою, єдності навчання і самостійної роботи, самоактуалізації, індивідуальності, суб'єктивності, вибору, довіри та підтримки) і підходи (системний, діяльнісний, компетентнісний, особистісно орієнтований, індивідуальний) професійної підготовки вчителів початкової школи до діагностичного супроводу розвитку пізнавальних інтересів учнів.

Науковий стиль автора ґрунтується на всебічному аналізі ключових понять, спрямуванні на чіткому й коректному їх трактуванні, комплексній оцінній характеристиці, що витікає з дослідження. Зокрема, чітко та логічно виокремлено зміст таких понять, як «професійна підготовка майбутніх учителів початкових класів», «діагностичний супровід розвитку пізнавальних інтересів молодших школярів», «готовність майбутніх учителів початкових класів до діагностичного супроводу розвитку пізнавальних інтересів молодших школярів».

Авторська позиція, що спирається на аналіз численних наукових праць і охоплює вітчизняні та зарубіжні дослідження ґрунтується на розумінні досліджуваного феномена – *готовність майбутніх учителів початкових класів до діагностичного супроводу розвитку пізнавальних інтересів молодших школярів*, яке розглядається як результат підготовки, що характеризується сформованістю знань, умінь і навичок добирати, розробляти та застосовувати діагностичні методики, прогнозувати перспективи, здійснювати педагогічну підтримку розвитку пізнавальних інтересів молодших школярів.

У дисертації особливу увагу сконцентовано на діагностичному супроводі розвитку пізнавальних інтересів 6-7 річних учнів, оскільки цей вік визначається активними новоутвореннями, появою нової навчальної діяльності. Здобувачем було виокремлено етапи (організаційно-підготовчий, початковий, поточно-коригувальний, оцінювально-контрольний, підсумково-узагальнювальний), програму та алгоритм діагностичного супроводу. Крім того, у роботі визначено структуру готовності майбутніх учителів початкових класів до діагностичного супроводу розвитку пізнавальних інтересів молодших школярів, яка розглядається як сукупність мотиваційного, змістового, операційного, контрольного-коригувального, рефлексивного компонентів, що взаємообумовлені та пов'язані між собою.

Вважаємо, що заслуговують позитивної оцінки обґрунтовані в *другому розділі* педагогічні умови підготовки майбутніх учителів початкових класів

до діагностичного супроводу розвитку пізнавальних інтересів учнів, який охоплює: формування у майбутніх учителів початкових класів позитивного ставлення до діагностичного супроводу розвитку пізнавальних інтересів молодших школярів; суб'єкт-суб'єктний підхід до підготовки майбутніх педагогів до означеної діяльності; впровадження інтерактивних форм і методів у зміст підготовки майбутніх фахівців до діагностичного супроводу розвитку пізнавальних інтересів молодших школярів.

За позитивне слід відмітити розробку інтернет-сайту «Діагностичний супровід розвитку пізнавальних інтересів молодших школярів» для студентів III-IV курсів, учителів початкової школи, батьків учнів, що містить результати наукових досліджень, присвячених діагностуванню пізнавальних інтересів дітей 6-7 років.

У третьому розділі висвітлено педагогічний експеримент, який є достатньо репрезентативним. Результати експериментальної перевірки ефективності означених у дослідженні педагогічних умов статистично опрацьовані. Достовірність формувального експерименту підтверджено розрахунками критеріїв Пірсона χ^2 і Фішера ϕ^* .

Без сумніву дисертаційне дослідження Новик І.М. має практичне значення, яке полягає в розробці та впровадженні в освітній процес авторського спецкурсу «Основи діагностичного супроводу розвитку пізнавальних інтересів молодших школярів» із використанням технології Веб-квесту «Вчитель-діагност» (для студентів IV курсу напряму підготовки «Початкова освіта»); змістового модуля «Врахування індивідуально-психологічних особливостей молодших школярів у навчально-виховному процесі» з навчальної дисципліни «Методика індивідуального навчання» (III курс); дистанційного курсу із дисципліни «Основи педагогічних досліджень» (II курс); Положенні про функціонування студентської діагностичної лабораторії; програми, алгоритму діагностичного супроводу розвитку пізнавальних інтересів 6-7 річних учнів, діагностичних методик для встановлення розвитку у них пізнавальних інтересів до вивчення

конкретного навчального предмету, методичних матеріалів на сторінках авторського web-сайту «Діагностичний супровід розвитку пізнавальних інтересів молодших школярів» для студентів, викладачів вищих навчальних закладів, учителів початкової школи, батьків.

Загалом дисертація засвідчує зрілий науковий світогляд дослідниці, володіння методами системного аналізу, обізнаність з літературними джерелами у відповідності сфері.

Зміст автореферату ідентичний до основних положень дисертації, тому можна з упевненістю твердити, що автор дослідження має критичне мислення та вміє самостійно працювати, аналізувати й узагальнювати накопичений матеріал, робити власні висновки.

Однак у роботі Новик І.М. є моменти, які спонукають до дискусії. Мусимо вказати і на поодинокі недоліки у виконаному дослідженні.

1. На сторінці 34 у авторській трактовці «професійна підготовка вчителів початкових класів», на наш погляд, має місце тавтологія, бо складовими професійної компетентності є професійні знання, вміння та навички.
2. Робота мала б ще більше значення, якщо б авторка детальніше описала діагностичний апарат, який використала в різних предметах професійної підготовки вчителя початкових класів.
3. Теоретична частина значно виграла б, якщо б була розглянута провідна діяльність молодших школярів, бо, без сумніву, вона пов'язана з інтересом і актуалізує обрану дисертанткою тему.
4. У розділі I, п. 1.3, с. 68 бажано б було розписати, яким чином була реалізована практична діагностика супроводу розвитку пізнавальних інтересів першокласників.
5. На наш погляд, чітко вибудована структура дисертаційного дослідження повинна включати науково-обґрунтовану структурно-функціональну модель.
6. Сьогодення вимагає від нас володіти та використовувати у науковій та практичній діяльності розробки, спираючись на історико-логічний

досвід. Авторка розкрила історичні аспекти, але бажано було б ширше висвітлити пізнавальний інтерес із позиції історичного становлення класичної педагогіки, а також проаналізувати досвід зарубіжних учених, щодо теми дослідження.

7. У тексті дисертації зустрічаються окремі орфографічні та стилістичні недоліки (ст. 55, 54, 71, 86, 108, 112).

Наведені міркування і зауваження не мають принципового характеру і не впливають на високу позитивну оцінку дисертації І.М.Новик.

Таким чином, дисертаційне дослідження Новик І.М. «Підготовка майбутніх учителів початкових класів до діагностичного супроводу розвитку пізнавальних інтересів молодших школярів» можна розглядати як оригінальний і самостійно виконаний науковий доробок, відповідає вимогам, що ставляться до кандидатських дисертацій, а її автор Ірина Михайлівна Новик заслуговує присудження їй наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент,
доктор педагогічних наук,
професор кафедри педагогіки
дошкільної та початкової освіти
Херсонського державного університету

Л.Є. Петухова

Підпис
підтверджую начальник ВК

В. Воробіובה